Vyfde Jaer. N° 48. Zaturdag, 27 November 1858.

DE POSTRYDER

DER PROVINCIE LIMBURG.

De POSTRYDER verschynt eens per week, 's zaterdags.
Men schryft in te Tongeren by de W^e J.-P. COLLÉE, boekdrukker en uitgever van dit blad, groote markt, n° 20, en by alle postdirecteurs.
Alle toezending van brieven, annoncen, geld, enz., moet gefrankeerd zyn.

Het abonnement vooraf betaelbaer is bepaeld op 5 fr. per jaer.
» » » 3 fr. per half jaer.
Een blad afzonderlyk . . . . . 20 centimen.
De aenkondigingen, per drukregel. . . . 15 »
De reklamen » » . . . . . 25 »

By het zenden van aenkondigingen is eenieder verzocht duidelyk uit te drukken of dezelve in den POSTRYDER alleen, ofwel ook in het fransch blad, le COURRIER DU LIMBOURG, moeten opgenomen worden. Deze laetste, voor verscheidene achtereenvolgende keeren gegeven genieten voordeeliger conditiën.

TONGEREN, DEN 27 NOVEMBER.

Toestand der stad Tongeren.

(*Vervolg en einde.*)

De verbeterings-werken aen de koeimarkt, waervan de plannen reeds vroeger goedgekeurd waren, zyn in den loop van dit jaer geheel voltrokken geworden. De onkoste is het crediet van 5000 fr. dat deswegens in de begrooting gebragt was niet te boven gegaen. Deze werken hebben de algemeene goedkeuring verworven en maken van onzen koeimarkt een der schoonste van België.

De kasseijing der buertwegen leidende naer Bloir en Mulken is voortgezet geworden. Weldra zullen deze gehuchten door goede wegen aen de stad verbonden zyn. 469 meters lengte op 3 meters breedte zyn dit jaer gemaekt.

Het onderhoud der buertwegen naer Nederheim en Rutten groote onkosten vereischende, heeft de raed besloten van op deze wegen een barrier-regt te heffen dat door het gouvernement is goedgekeurd geworden. De ontvangst is er van voor 5 jaren publiek uitgegeven, te rekenen van den 15 july 1858. De opbrengst van het barrier-regt zal dienen tot onderhoud der wegen.

Twee leden van den raed hadden de aendacht der regering geroepen op den buertweg naer Briegden aen de statie van den yzeren weg te Lanaken, langs 's Heeren-Elderen, Membruggen, Kleine-Spauwen en Mopertingen en op de gemakkelykheid welke deze weg aen gemelde gemeenten zou geven om zich aen de markten van Tongeren te verbinden. Op voorstel dezer heeren, heeft de raed een adres aen het provinciael bestuer gezonden, opdat gemelde weg van groote communicatie verklaerd worde. Een onderzoek is deswegens door het provinciael bestuer geopend geworden.

De stads-sluis had sedert lang groote herstellingen noodig. Daer het moeijelyk was om het bedrag der onkosten met eenige juistheid te bepalen, heeft de regering besloten deze werken ambtshalve te doen uitvoeren volgens de plannen van M. Lambert en onder toezigt der commissie van openbare werken die in den raed benoemd is.

Het gebouw der fontein van Plinius dreigde gedeeltelyk in te storten by gevolg der verrotting van eenige kepers. De vloer der zael was insgelyks in verscheidene plaetsen gerot door de vochtigheid van den grond. Om een duerbaer en aen de vocht wederstaende werk te maken, heeft men den planken-vloer vervangen door asphalt. De herstellingen van het gebouw met het plaetsen van den asphalt hebben eene buitengewoone onkoste van 1200 fr. veroorzaekt.

In de laetste zitting der wetgevende Kamers had het gouvernement een wetsontwerp voorgesteld betrekkelyk de uitvoering van verscheidene groote werken van openbaer nut. De raed heeft deze gelegenheid waer genomen om de aendacht van het gouvernement te roepen op den staet van verlatenheid in denwelken zich de stad Tongeren bevindt, als zynde om zoo te zeggen de eenige arrondissements-hoofdplaets die geenen yzeren weg bezit. Een adres dat de raed den 22 mei 1858 aen den koning gestemd heeft en dat vurig door de representanten van ons arrondissement ondersteund geworden is, heeft geen gevolg gehad, ter oorzake der terugtrekking van gemeld wetsontwerp. De permanente deputatie heeft even vruchteloos twee adressen in denzelfden zin gestemd.

Een yzeren weg van Luik naer Rotterdam door Tongeren en Bilsen, waervan de concessie gevraegd is door M. de Bruyne-Houtain en C^e, is aenschouwd als het meest voordeelen op te leveren aen de Luiksche en Limburgsche belangen en vooral aen de stad en het arrondissement Tongeren. Om aen de voornaemste steden van Holland belang voor deze lyn in te boezemen, heeft de raed eenparig eene deputatie van twee leden benoemd om zich in gezegde steden te begeven en zich met de plaetselyke regeringen en de handelskamers te onderhouden. Deze heeren hebben aen den raed een zeer omstandig verslag gedaen over den uitslag hunner zending. Het blykt uit hun verslag dat zy zich ervan met behendigheid en yver gekweten hebben.

Sedert lang heeft men de noodwendigheid erkend van een gedeelte der Jekerstraet breder te maken, uit rede der gevaren welke er voor de vaertuigen bestaen. Daer deze straet deel maekt van den steenweg van Luik naer 's Hertogenbosch, heeft men gevraegd dat de werken gedaen werden op kosten van het gouvernement. Het Staetsbestuer herkent de noodzakelykheid dezer werken en toont zich goedwillig om de werken te doen uitvoeren op voorwaerde dat de stad tevens een groot deel der onkosten drage. Daer de inkomsten der stad voor het jaer 1859 geene beschikbare fondsen overlaet, zou het zeer te betreuren zyn dat deze zoo nuttige werken moesten verdaegd worden.

Sedert zyn laetste verslag heeft de raed 18 zittingen gehouden in dewelke 85 zaken behandeld zyn geworden. Al deze zittingen zyn publiek geweest uitgezonderd voor de voorwerpen die volgens de wet, in geheime zitting moeten behandeld worden.

De *Emancipation* kondigt den navolgenden brief af, tegen de bloedbelasting in België:

« De last van de rekrutering is in België altyd zwaerder en zwaerder geworden, sedert zy ons werd opgelegd door de fransche republiek. Tegenwoordig is die last hier veel zwaerder dan wel in Frankryk, waer de vrymaking den ryke zeer diep in den zak komt, en voordeel geeft aen de arme soldaten.

» Gy kent zeer goed de misbruiken van de hatelyke wetgeving, welke gy gedurig aenrandt; ook heb ik de pretentie niet u iets ten dezen opzigte te leeren. Laet my echter toe feiten te doen kennen, die ik onder de oogen heb in de straet zelve welke ik bewoon.

» Een burger, die overigens heel achtbaer is en meer dan 1000 fr. belasting betaelt, heeft geenen centiem betaelt om zyne twee zonen van de milicie vry te maken — hoewel zy alle twee een slecht nummer getrokken hebben — en wel omdat de een te klein is, en dat de andere het geluk heeft een klein gebrek te hebben ?

» Ik zeg *geluk*: omdat hy vier tanden mist, die hem echter heel voordeelig, door een behendigen tandmeester, voor zoo wat 20 fr. weêr zyn gezet, 't geen hem volkomen vry van de dienst maekte. De een en ander zyn overigens welvarend; zy zyn getrouwd en reeds vader.

» Op twee stappen van hun hotel woont eene andere familie even zoo achtensweerdig, hoewel levende van haren handen-arbeid en somtyds digt by de armoê zynde. Het is een grysaerd, die altyd ziek is (en die nu bedlegerig is) met dry kinderen, waervan twee zonen een miliciaen en een jongsken lydend in zynen stoel zittende, en een bultig en onderkomen meisje.

» De miliciaen is een uitmuntend werkman, welke dry francs per dag verdient, juist genoeg om zynen vader, zynen broeder en zyne zuster te voeden. Een slecht nummer getrokken hebbende, is hy onder wapens geroepen en heeft zyne ongelukkige familie aen haer lot moeten overlaten. Hy had al zyne tanden — de ongelukkige! en 't was een kerel als een grenadier.

EINDE VAN

DEN GROOTEN VENDEESCHEN OORLOG.

Dood van Charette.

Op den linken oever der Loire, dit tooneel van den eersten en grooten burgerkryg, bleef geen anderen wederstand meer te overwinnen dan den krachtdadigen moed van Charette. Stofflet had zich niet bedrogen, toen hy stervende en zinspelende op Charette had gezegd, dat hy hem als zyn wreker beschouwde, en rekende dat dit vendeesche opperhoofd het tot het uiterste zou volhouden.

Zonder zyn onverzettelyk karakter, zonder zyne verachting van het gevaer en den dood, zou hy welligt, even als Stofflet, door zyne soldaten verlaten en door de inwooners veracht zyn geworden. Zelfs voor dat *Monsieur* het eiland Yen had verlaten, en dat alle hoop op ontscheping verdwenen was, had zich in zyn leger en onder zyne beste officieren eene vredesparty gevormd.

Reeds had men hem eerbiedig en met onderwerping gezegd:

— Ik zie al de inwooners den vrede verlangen. Ik weet niet welke redenen gy kunt hebben om den oorlog voort te zetten. Doch bezitten wy de voldoende middelen ? Indien de eer het beveelt, ben ik bereid u te gehoorzamen Zal de boer eindelyk zyne wapenen niet tegen ons keeren? Ik vrees niet om te sterven; doch het zou ongelukkig zyn niet te gelukken en op zulk eene treurige wyze te moeten eindigen.

Charette, gedwongen zyn hoofdkwartier van Belleville te verlaten, begon van parochie tot parochie te dwalen, en ontmoette dikwyls republikeinsche kolommen, waerop hy somtyds eenig voordeel behaelde. Hy bezat geene magazynen meer, of geene werking-centrums; het gebrek aen levensmiddelen was ook de dryfveer van zyne aenhoudende verplaetsingen.

Die hopelooze oorlog deed welhaest den moed verflauwen van de dapperste en verkleefdste vrienden van Charette. Vergaderingen, om over den vrede te spreken, hadden byna onder zyne oogen plaets. Eene memorie werd opgesteld en den generael aengeboden door den jeugdigen La Roberie, kommandant zyner ruitery; die jongeling werd door Charette als de uitmuntendste officier van zyn leger geacht en bemind; insgelyks dapper en verstandig zynde, had hy gedurende de bevrediging, eene zending in Engeland vervuld, alwaer men hem verheven had boven al de aenwezige agenten, welke dikwyls die reis ondernamen.

Charette ontving de memorie, en nadat hy dezelve gelezen had, zegde hy koelkloedig:

— Mynheeren, de Koning heeft my bevolen den oorlog voort te zetten; ik zal dezelve tot den dood voeren, en ik verhoop dat de officieren van myn leger niet meer op het sluiten van den schandelyken vrede zullen aendringen.

Hy deed in het openbaer geene verwytingen aen La Roberie; doch toen zy alleen waren, zegde hy:

— Welhoe, gy verliest in eenen dag de eer van zoovele schoone daden, welke ik u gedurende den oorlog heb zien verrigten ?

Eenige dagen later, had er een gevecht met de republikeinen plaets, en La Roberie, die door het verwyt van zynen generael tot in de ziel was getroffen geweest, wierp zich op den vyand.

— Ik zal u toonen, zegde hy aen Charette, dat ik niet veranderd ben, en dat ik de republiek niet bemin; dit is myn laetste dag !

De twee legers waren door de kleine rivier Boulogne van elkander gescheiden; La Roberie wierp zich in dezelve en bereikte het eerst den tegenovergestelden oever, waer hy reeds by den aenval van het gevecht, met kogels doorboord, nederviel: hy bezweek den zelfden avond.

Eene pooging, waertoe Charette door het grootste gedeelte zyner officieren en zelfs door zyne soldaten gedwongen werd, doch waer van hy de noodlottige gevolgen voorzag, vermeerderde zynen nood. Hy poogde met al zyne magt in het land van Bocage te dringen en de Sèvre over te trekken, ten einde zich in Anjou by Stofflet aen te sluiten, die op het punt was in opstand te komen. Toen hy binnen Montaign getrokken was, wierd hy, zonder hoop op wederstand, door de republikeinsche kolommen omsingeld. De neêrlaeg was volledig, de weinige bagagien en levensmiddelen, welke zyn leger met zich voerde, vielen in de handen der republiekeinen. Na veel volk verloren te hebben, bereikten de Vendeers hun land, in wanorde en verspreid. Charette had ongeveer vyf duizend man aengevoerd. Twee dagen later, toen hy op zyn grondgebied terugkeerde, was hy door slechts zes officieren vergezeld.

Echter, na dat hy een ander min talryk en min dapper leger had byeengebragt, legerde hy zich in de parochie Poiré, niet verre van La Rose-sur-Yon. Ziende dat hy reeds door de republiekeinsche kolommen vervolgd en gedwongen werd zich hier en daer te begeven, niet om te stryden, maer om eene schuilplaets te zoeken, besloot hy zyn voetvolk te ontbinden, dit is te zeggen elkeen naer huis te zenden, om zich te vereenigen als er een nieuwe oproep zou gedaen worden. Ongeveer tachtig vrywilligers weigerden hem te verlaten; alhoewel zy zynen marsch verhinderden, kon hy hunne zelfopoffering niet weigeren. Aldus bleef hy met ben en met honderd vyftig officieren en ruiters.

Van dan af werkten de republiekeinen niet meer met talryke kolommen; detachementen ruitery doorkruisden het platte land, met het doel om Charette te ontmoeten. Dik-